

Zāļu valsts aģentūra

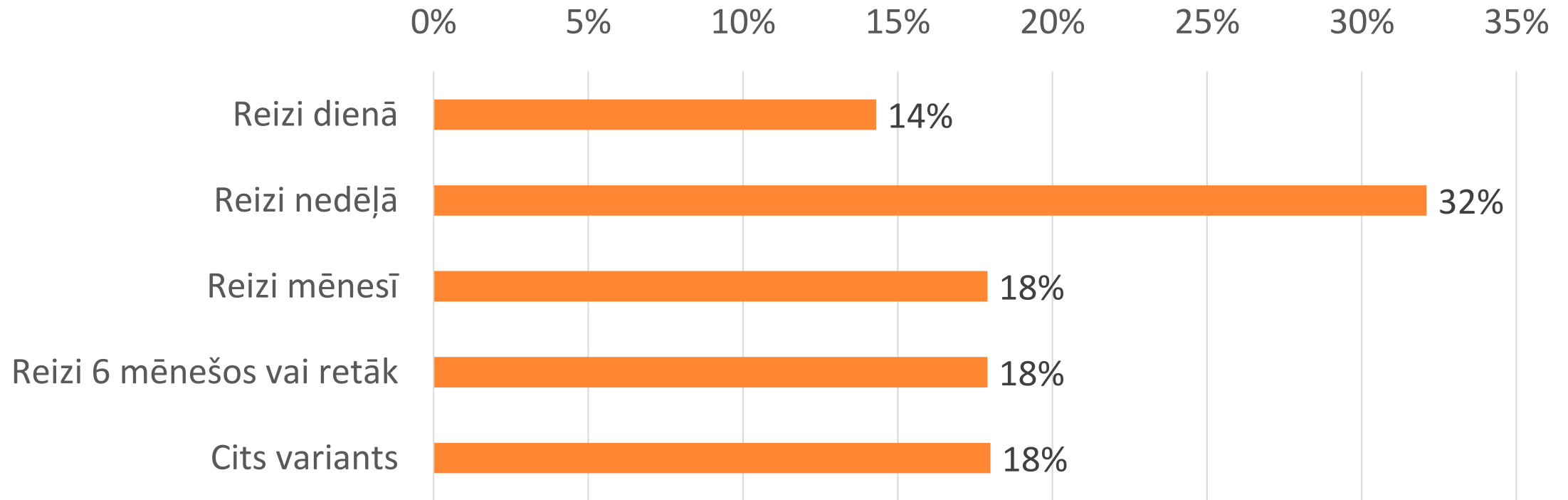
Slēgta tipa aptieku farmaceitu aptauja par elektroniskas lietošanas instrukcijas pilotprojektu: rezultāti

Rīga, 08.07.2022.

Datu ieguves raksturojums

- **Izpētes metode:** tiešsaistes aptauja; veikta 27.04.-29.06.2022.
- **Respondenti:** **28 slēgta tipa aptieku* farmaceiti**
(*Latvijā pavisam ir 29 slēgta tipa aptiekas (dati aktuāli: 08.06.2022.))
- **Aptaujas mērķis:** izvērtēt Zāļu valsts aģentūras (ZVA) pilotprojektu, kura ietvaros tiek pārbaudīta elektronisko lietošanas instrukciju (LI) izmantošana papīra LI vietā slimnīcās lietojamo zāļu iepakojumos
- **Izplatīšana:** klientiem uz e-pastu, saziņa pa tālr. ar aicinājumu aizpildīt nosūtīto anketu

1. Cik bieži ikdienas praksē Jums nepieciešams izmantot zāļu LI?

Cits variants: 1) Reizi 3 mēnešos; 2) Nav konkrēta laika, bet reti; 3) Izmantoju tikai elektronisko zāļu aprakstu (ZA), kur ir pilnīgāka informācija; 4) Izmantoju ZA nevis LI; 5) Lietoju Zāļu reģistru;

2.Kādam nolūkam Jūs izmantojat zāļu LI? Lai:

Izmantoju, lai precizētu:

- Devas (4x)
- Ievades veidus (3x), zāļu sagatavošanu ievadei (2x)
- Zāļu lietošanu (8x), tai skaitā par
  - pareizu zāļu lietošanu (2x)
  - lietošanas veidu (2x)
- Indikācijas (5x)
- Blakusparādības (3x)
- Mijiedarbību, uzglabāšanas nosacījumus, saderību ar šķīdinātājiem, stabilitāti
- Informāciju par zālēm (2x)

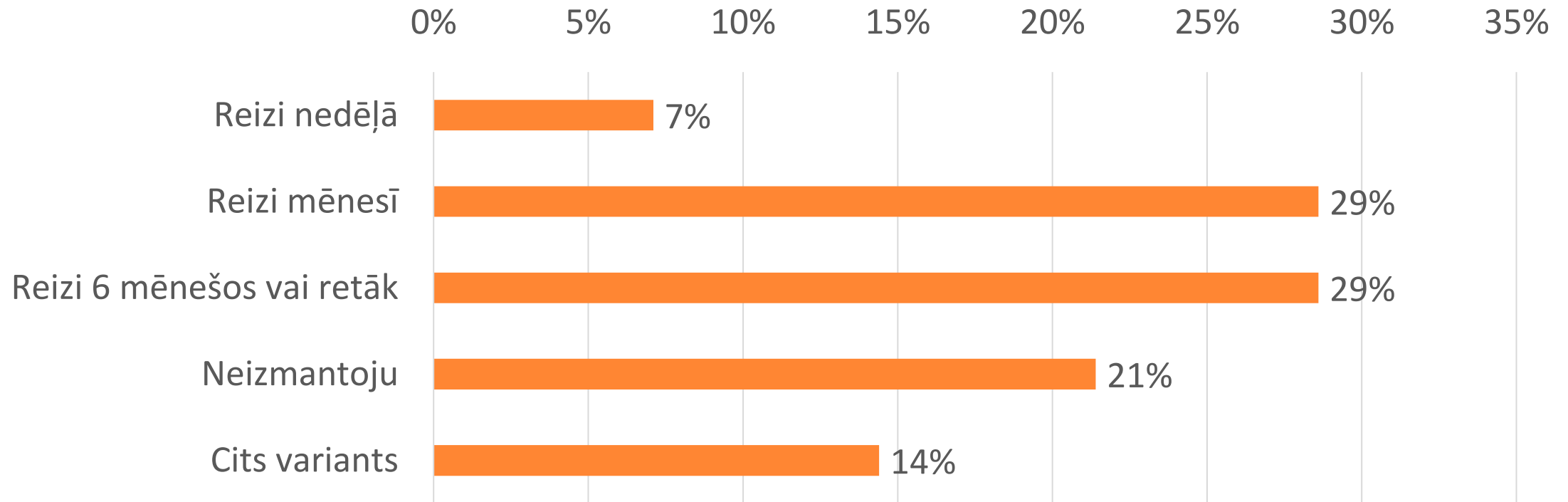
Izmantoju, ja:

- Zāles ir jaunas
- Neregistrētas zāles
- Ir specifiskāki jautājumi par zālēm no nodaļas/virsmāsām (8x), tai skaitā
  - piemēram, par zāļu uzglabāšanas ilgumu/stabilitāti pēc atšķaidīšanas, devām, pielietojumu un lietošanas ilgumu, ievadīšanas biežumu, izrakstīšanas prioritāti

Zāļu apraksts (ZA):

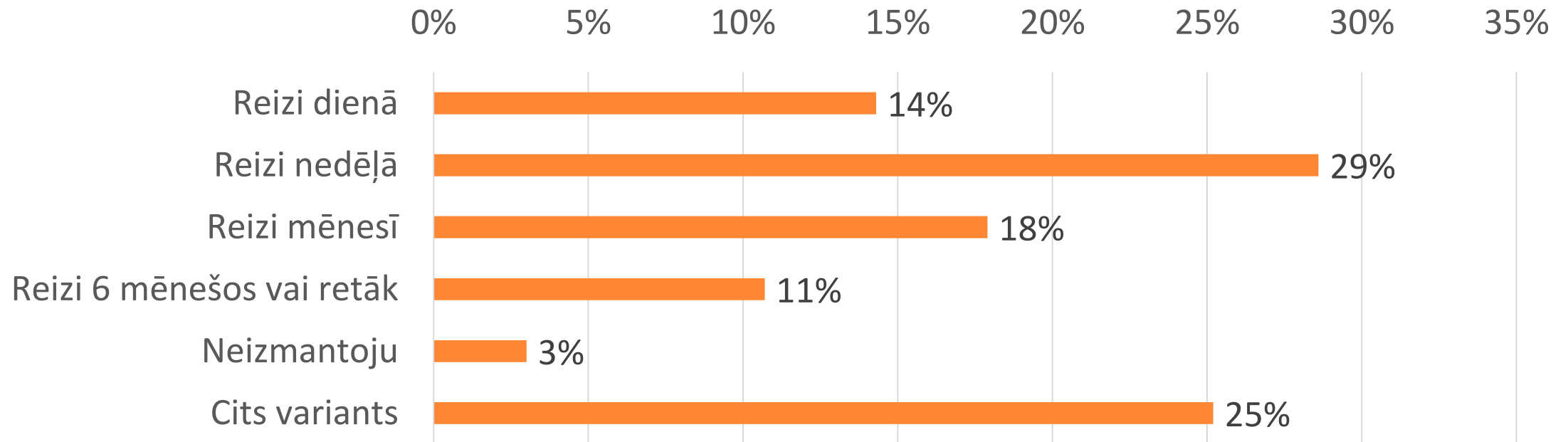
- ZA meklēju zāļu ievades veidus, dažreiz indikācijas un galvenokārt 6. punktu, kā pareizi lietot, pagatavot, kāda stabilitāte ir pagatavotām injekcijām
- Izmantoju ZA, lai atrastu oficiālu informāciju par zāļu atšķaidīšanu un dozēšanu

3.Vai Jūs izmantojat zāļu iepakojumā ievietoto papīra LI?

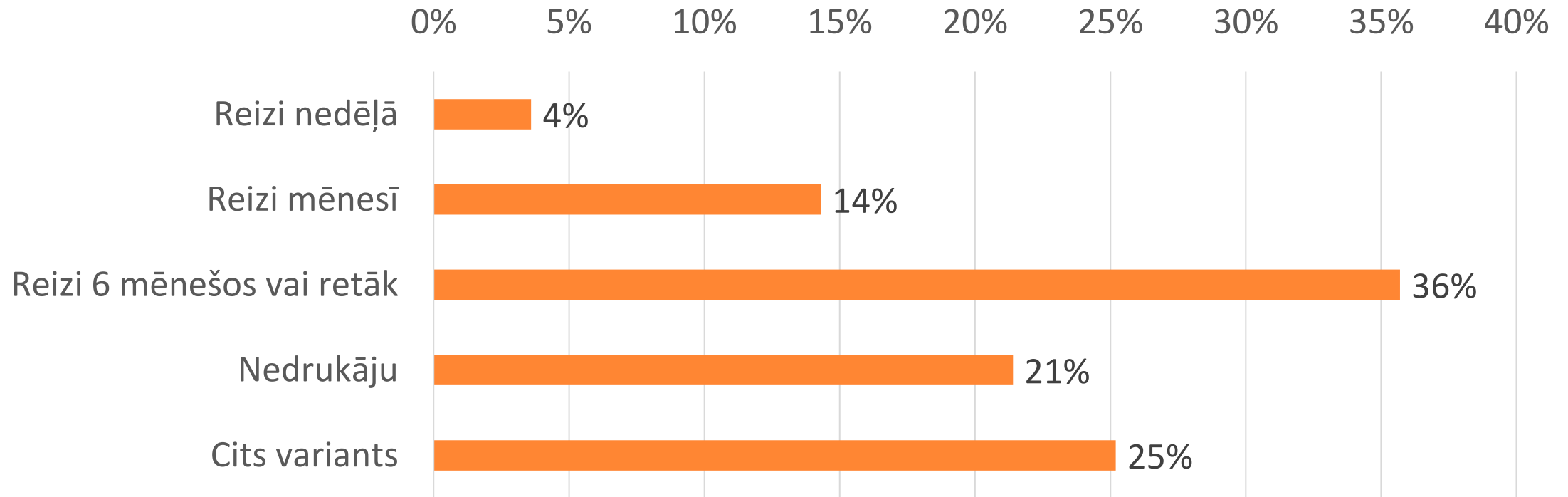
Cits variants: 1) Pēc nepieciešamības; 2) Gadījumos, kad operatīvi nav pieejamas elektroniskas LI (piem. neregistrētām zālēm); 3) Neizmantoju papīra LI. Visu nepieciešamo informāciju atrodu ZVA Zāļu reģistrā, kur ir pieejamas elektroniskās LI; 4) LI kopā ar zālēm tiek atdotas uz nodaļām.

4. Vai Jūs izmantojat elektronisko LI (piem., ZVA vai Eiropas Zāļu aģentūras tīmekļvietnēs)?

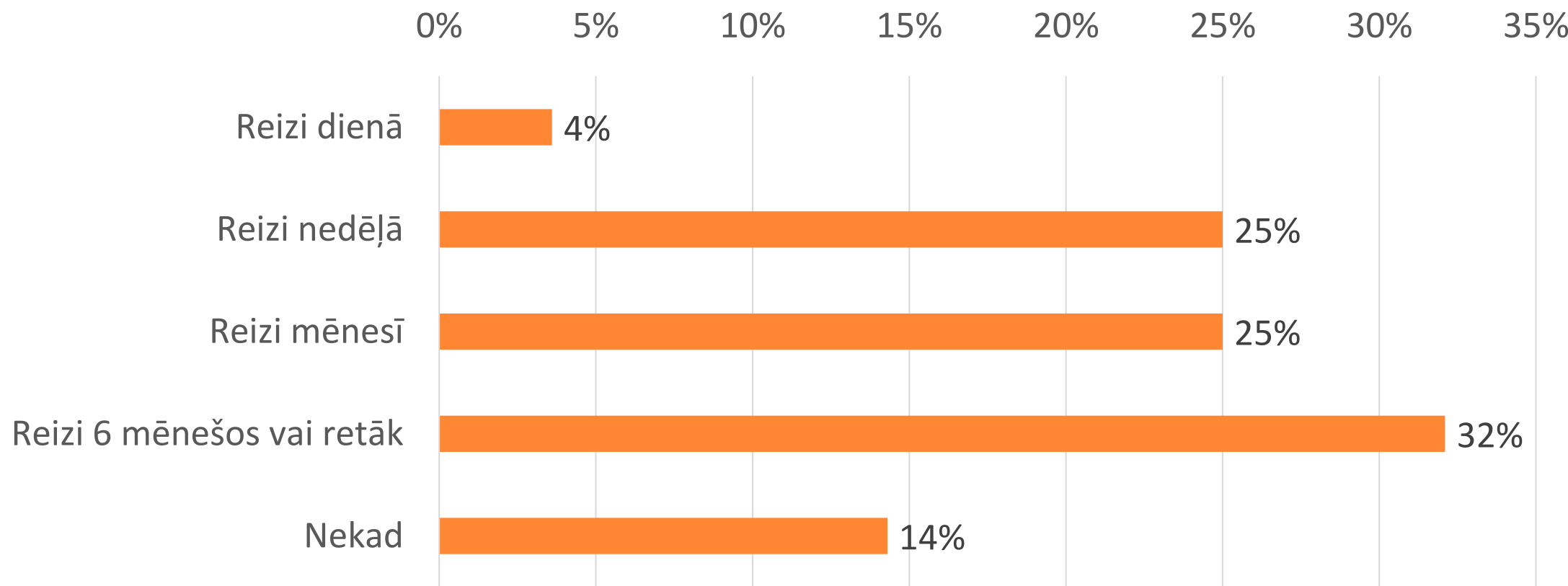
Cits variants: 1) Pēc nepieciešamības (3x); 2) Reti; 3) Reizi 3 mēnešos; 4) Izmantoju ZA (3x).

5. Vai Jūs drukājat tiešsaistes avotos pieejamās LI?

Cits variants: 1) Ļoti reti, dažas reizes vairāku gadu laikā; 2) Ļoti reti, gadījumos, kad nepieciešams sagatavot informāciju citai personai; 3) Pēc nepieciešamības (2x); 4) Ja ir jaunas zāles vai drukāt lūdz medicīnas darbinieki; 5) Drukāju ZA; 6) Biežāk pārsūtu elektroniski e-pastā.

6. Cik bieži pie Jums vēršas ārsti vai citi veselības aprūpes speciālisti, lai iegūtu LI vai norādījumus zāļu lietotājiem?

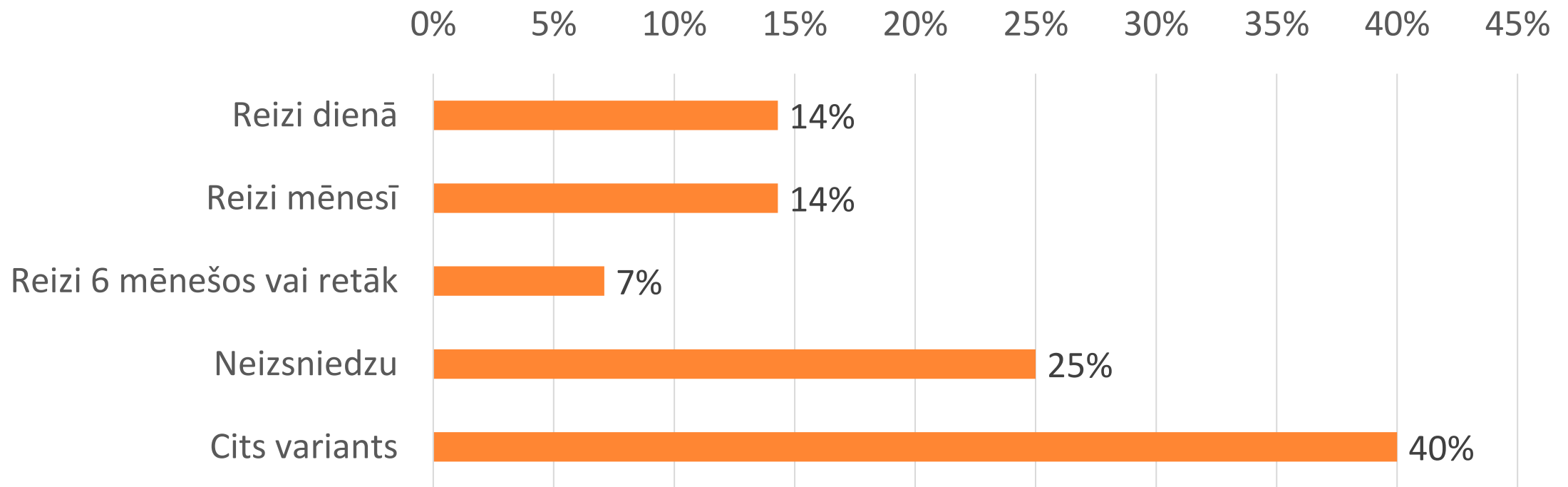

7. Kādos gadījumos ārsti vai veselības aprūpes speciālisti pie Jums vēršas?

Vēršas, lai precizētu:

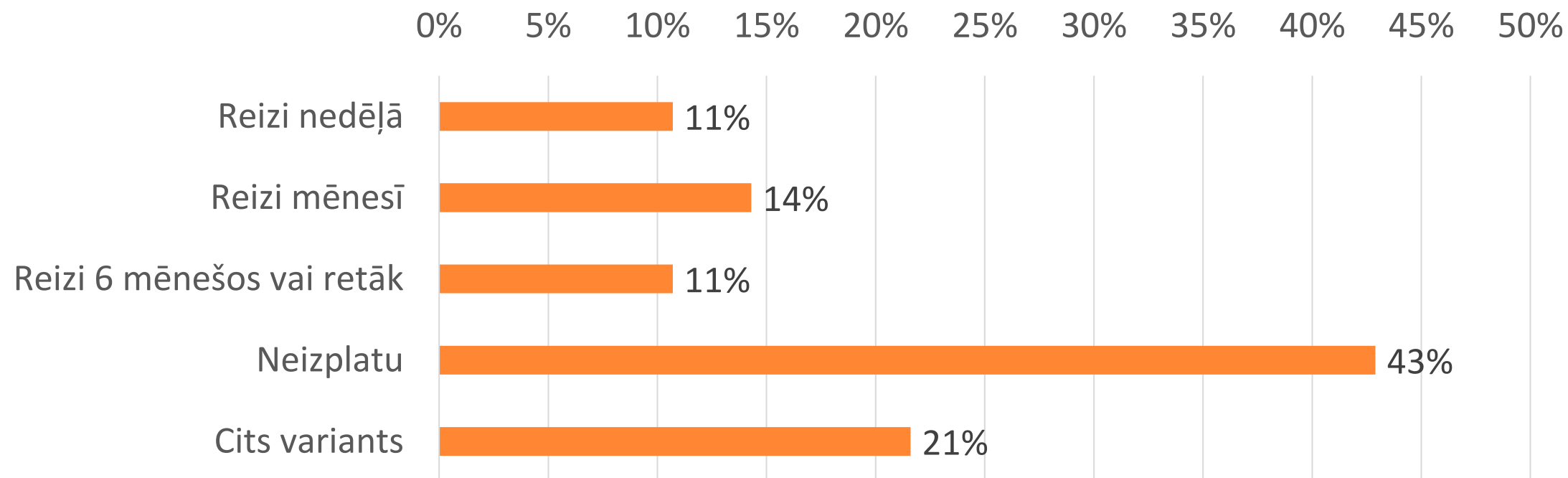
- Devas (7x)
- Ievadi (atšķaidīšana vai dalīšana, zonde u.c.), ievades veidu, biežumu, zāļu sagatavošanu ievadei
- Zāļu lietošanu (6x), lietošanas ilgumu, lietošanu bērniem
- Indikācijas (2x)
- Stabilitāti, aktīvās vielas daudzumu
- Iespējamās blakusparādības
- Kontrindikācijas
- Uzglabāšanu (2x), tai skaitā
  - par antibiotiku uzglabāšanu pēc atvēršanas
- Izrakstīšanas nosacījumus
- Izrakstīšanas prioritāti
- Specifiskus jautājumus par mijiedarbību (2x)
- Izrakstot zāles, ko iepriekš nav lietojuši (5x)
- Saistībā ar ļoti reti lietotām zālēm (2x)
- Informācijas iegūšanai par pieejamajām zālēm
- Kad nevar atrast/ nesaprot/ nav pa rokai LI
- Saistībā ar Latvijā neregistrētām zālēm (5x), tai skaitā:
  - lai iegūtu informāciju par neregistrētu zāļu ievadīšanu un dozēšanu
  - kad zāles nesatur LI latviešu valodā (neregistrētām zālēm eksemplārs tiek glabāts aptiekā)
- Dažādi iemesli
- Reti vēršas, jo nodaļās ir datori, tāpēc veselības aprūpes speciālistiem ir iespējas iegūt šo informāciju
- Nevēršas (2x)

8. Vai Jūs izsniedzat (ārstiem vai pacientiem) zāļu iepakojumā ievietoto papīra LI?

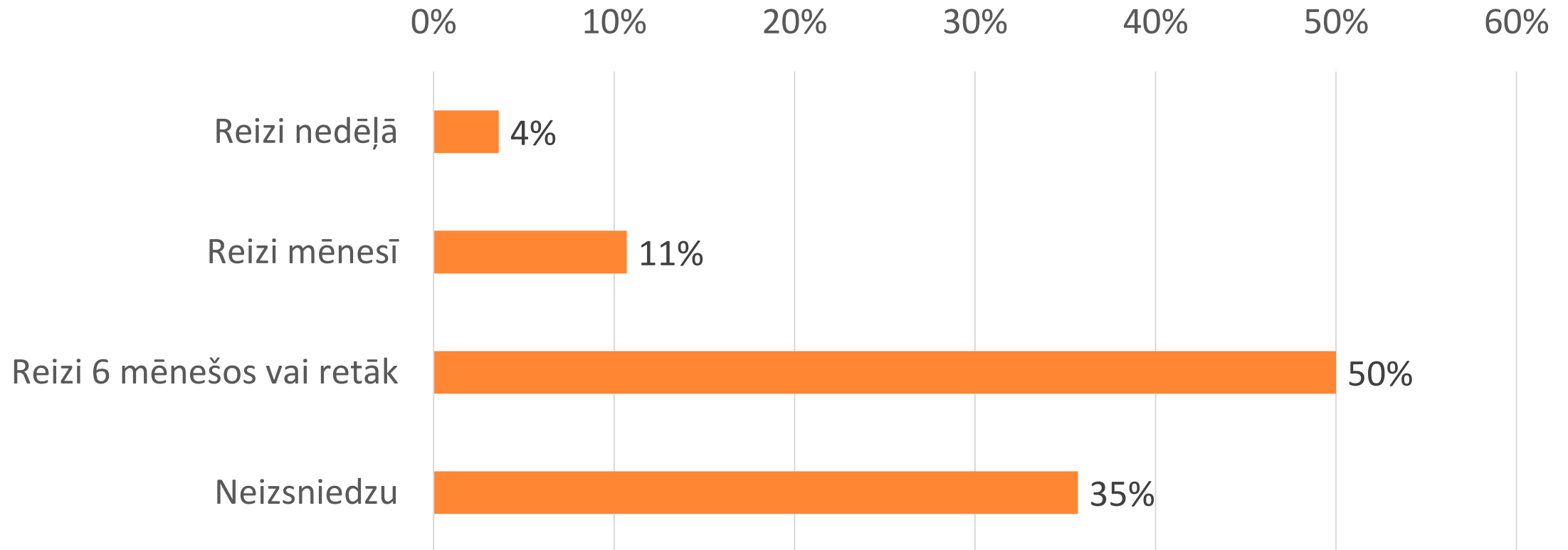
Cits variants: 1) Nodaļām tiek izsniegti neatvērti zāļu iepakojumi kopā ar LI, kas ir pievienotas iepakojumam (7x); 2) Ja ārstam vai māšai ir kādi jautājumi, nosūtu viņiem ZA; 3) Reti, visbiežāk neregistrētām zālēm; 4) Ļoti reti, gadījumos, ja zāles nav pieejams nodaļā; 5) Sagatavoju izglītojošo materiālu par ārstu interesējošām zālēm, kas balstīts uz ZA un datu bāzēm.

9. Vai Jūs izplatāt (ārstiem vai pacientiem) elektronisko LI?

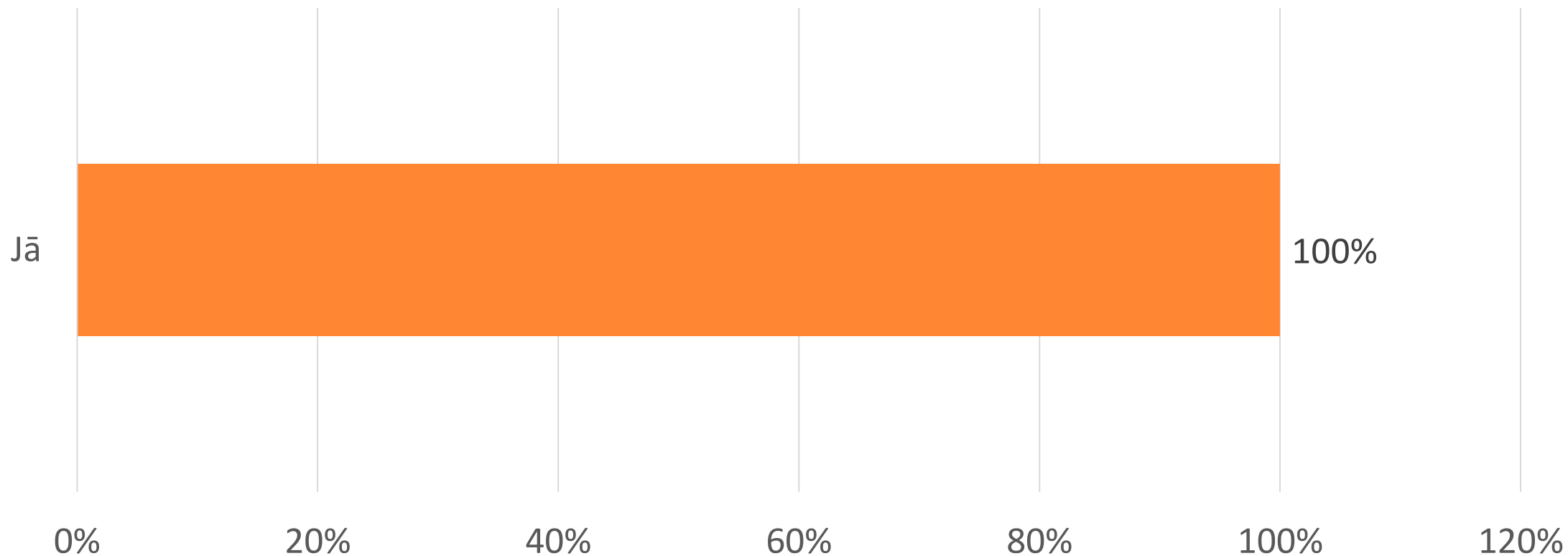

Cits variants: 1) Neregistrētām zālēm ievietojam tulkotu elektronisko LI Intranetā, kas ir pieejams visiem slimnīcas darbiniekiem; 2) Slimnīcas darbiniekiem ir piekļuve ZVA Zāļu reģistrā pieejamai informācijai; 3) Ja rodas šāda nepieciešamība, tad atgādinu, ka elektroniskas LI ir pieejamas ZVA tīmekļvietnē; 4) Biežāk izstāstu, kur LI ir atrodama; 5) Tikai tad, ja kāds palūdz kādu infomāciju; 6) Nav bijusi vajadzība.

10. Vai Jūs izsniedzat (ārstiem vai pacientiem) tiešsaistes avotos pieejamās LI drukāto versiju?

11. Vai ārstiem un citiem veselības aprūpes speciālistiem slimnīcas apstākļos ir viegli pieejamas elektroniskās zāļu LI?
(Visi 28 respondenti uz šo jautājumu atbildēja “Jā”)

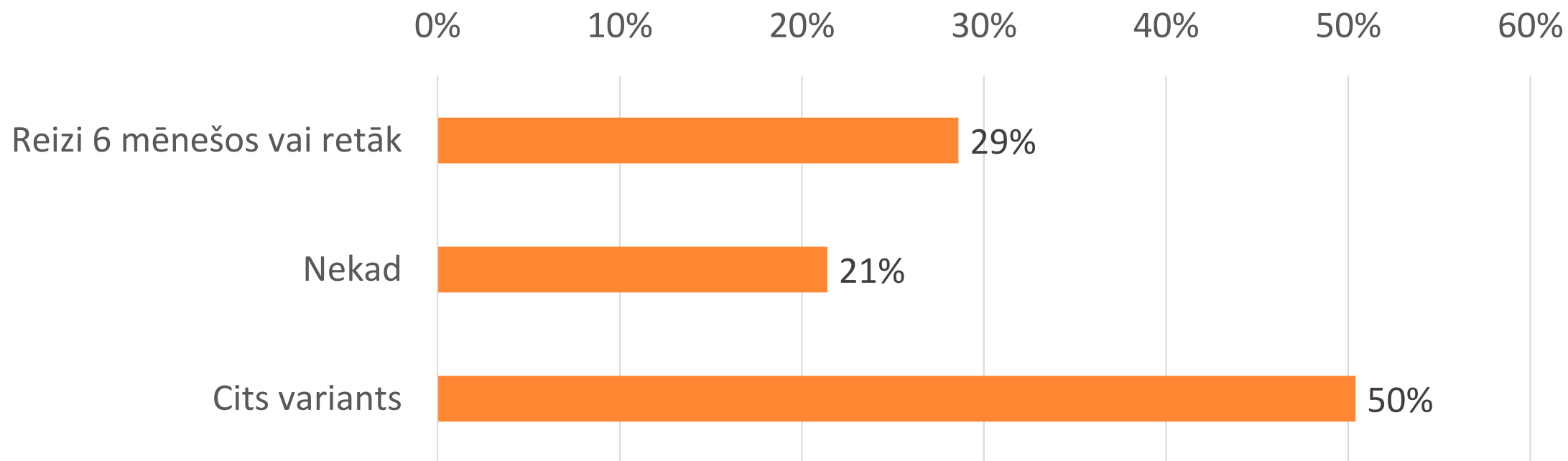
11. Ja ārstiem u.c. veselības aprūpes speciālistiem slimnīcas apstākļos ir viegli pieejamas elektroniskās zāļu LI, tad kādi ir piekļuves veidi:

- ZVA tīmekļvietnē esošais Zāļu reģistrs (12x), tai skaitā šādas atbildes:
  - ir Zāļu reģistrs ar tajā iekļautajām LI un ZA
  - pieejams dators ar piekļuvi internetam, kur var apmeklēt ZVA Zāļu reģistra tīmekļvietni
- ZVA Eiropas Zāļu aģentūras Zāļu reģistrs un tīmekļvietne (2x)
- Slimnīcas Intranets (informācija par neregistrētām zālēm)
- Google

Nav precizēts:

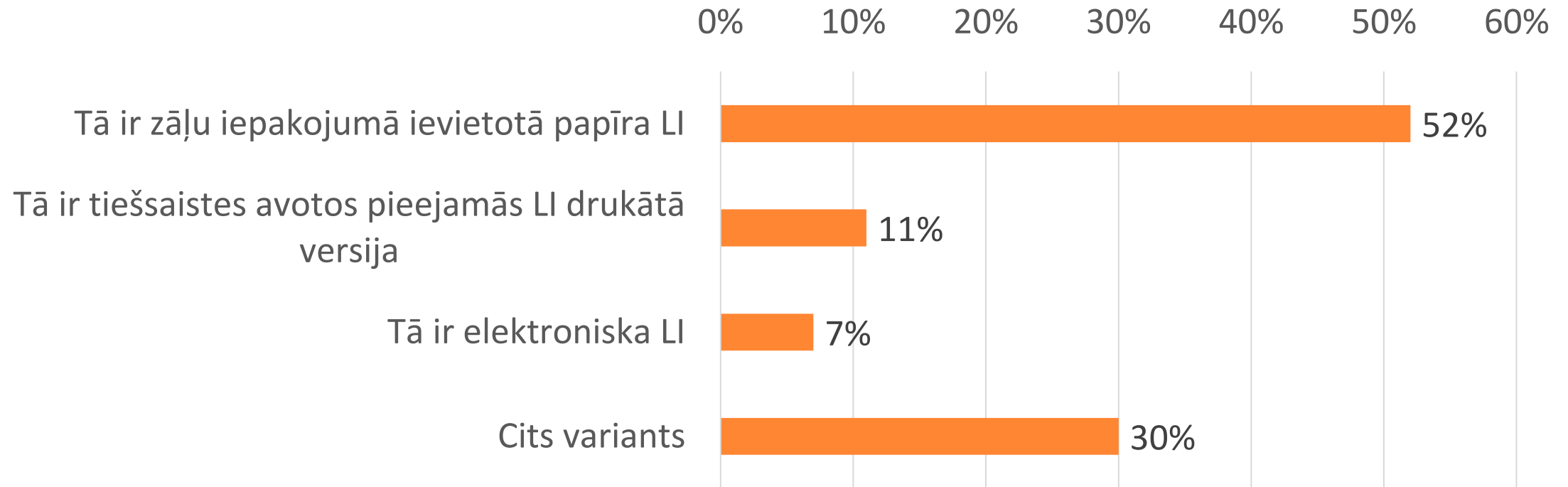
- Dators (9x), tai skaitā šāda atbilde: nodaļās ir pieejami datori ar interneta pieslēgumu, tādēļ ir iespējams lasīt LI
- Telefons
- E-pastā pārsūtītas
- Pieejamas e-vietnes
- Internets (4x)

12. Cik bieži pacienti izsaka vēlmi aplūkot slimnīcā ievadīto zāļu LI?

Cits variants: 1) Nezinu, man nav šādas informācijas (12x); 2) Tas nav aptiekas pienākums; 2) Reti, gadījumos, kad nepieciešams nodrošināt ilgstošu lietošanu.

13. Ja pacientam tiek izsniegta zāļu LI:

Cits variants: 1) Man nav šādas informācijas (4x); 2) Es ar pacientiem nestrādāju; 3) Aptieka neizsniedz pacientiem LI; 4) Neesmu saņēmusi informāciju, ka pacienti nodaļā būtu lūguši zāļu LI; 5) Slimnīcā iepakojumi netiek izsniegti, bet zāles tiek izdalītas pēc ordinācijas; 6) Tas ir ārstniecības personas kompetencē vai pēc pacienta pieprasījuma; 7) Zinot slimnīcas elektronisko ierīču pieejamību, LI būtu papīra formā; 8) Kopija.

14. Ja slimnīcā ir iespēja pacientam sniegt piekļuvi LI elektroniskajai versijai, tad kādā veidā tas tiek nodrošināts:

- Tikai ar paša pacienta viedierīču palīdzību (5x)
  - Tiek nosūtīta uz pacienta telefonu
  - Tikai, ja pacients spēj lietot mobilā ierīcē ZVA tīmekļvietni
- Izdrukājot (2x), tai skaitā:
  - LI tiktu drukāta, jo mums nav planšetes, lai ļautu iepazīties pacientam ar elektronisko LI. Stacionāro datoru izmantošana šim nolūkam nav paredzēta, tie ir ierobežotā daudzumā un novietoti ārstu/ mūsu istabās, kur pacientu uzturēšanās nav pieļaujama, jo tur glabājas sensitīvi dati (pacientu vēstures)
- Tikai papīra formātā (2x)
- Tas ir ārstniecības personu kompetencē (2x) / Ar nodaļas virsmāsas palīdzību
- Slimnīcas visās nodaļās ir pieejams internets un dators
- Nodaļas nav vērsušās ar šādu nepieciešamību slimnīcas aptiekā
- Tas nav aptiekas pienākums
- Pacientam slimnīcā nav iespējas piekļūt LI elektroniskajai versijai (5x)
- Nezinu (4x)

15. Ja slimnīcā ir iespēja pacientam sniegt piekļuvi LI elektroniskajai versijai, tad kādas, Jūsaprāt, ir elektroniskās LI sniegšanas **priekšrocības un/vai trūkumi?**

Priekšrocības:

- Ir pieejama jaunāka informācija par zālēm
- Elektroniska LI vienmēr ir pieejama
- Ērti (3x), tai skaitā:
  - ārstniecības personām ir ērti, ja piekļuve ir elektroniska, var ērtāk un ātrāk atrast nepieciešamo informāciju;
  - ja ir viedierīce, tad to ir ērti apskatīt un izlasīt jebkurā brīdī. Ja nepieciešams, var izdrukāt.
- Ekonomēts papīrs, piesārņojuma mazināšana
- Nav lieku papīru

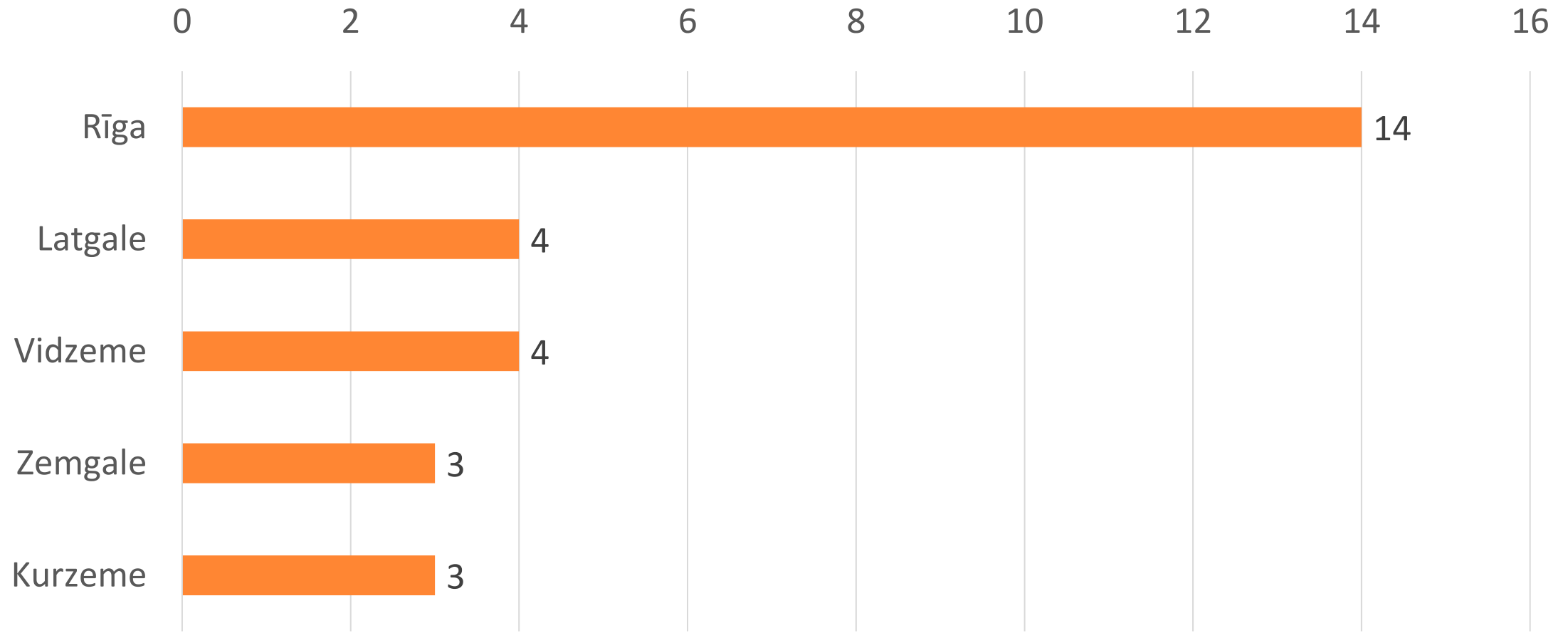
Trūkumi:

- Viedtālrunī ir grūti lasīt Word dokumentus (LI ir Word)
- Gados veciem pacientiem nav viedierīču
- Gados veciem cilvēkiem būs jādrukā papīra veida LI
- Slimnīcā nav ierasta prakse pacientiem nodrošināt piekļuvi elektroniskajai LI, ja pacients gribētu iepazīties ar LI, tā tiktu drukāta
- Pacientam es izsniegtu papīra formāta LI (izdrukas formātā)
- Ne visi pacienti informāciju var uztvert, lasot to viedierīces ekrānā
- Papīra formāta LI cilvēki var pārlasīt atkārtoti jebkurā brīdī bez citu palīdzības
- Pieļauju, ka LI būs pieejama tikai savā ierīcē
- Ārstam vai māsai jāvelta laiks, lai LI sameklētu tiešsaistes avotos un izprintētu, vai arī sazinātos ar slimnīcas aptieku un saņemtu LI no aptiekas izprintētu vai pārsūtītu e-pastā

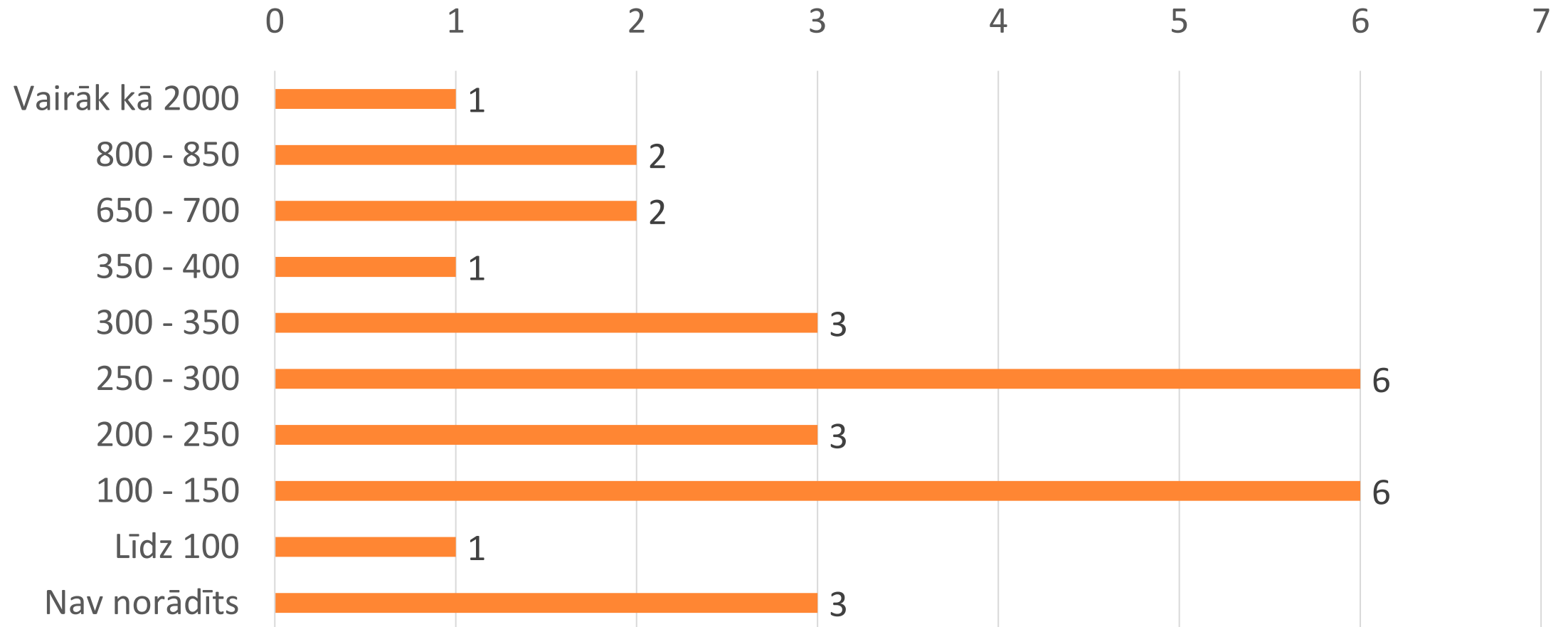
Cits viedoklis:

- Domāju, vai tik plaša informācija ir nepieciešama un cik daudz pacients sapratīs no tā, ko izlasīs LI, un kā tas palīdzēs veseļošanās procesā!
- Pacientam slimnīcā ir jāuzticas ārstam

Respondenti pārstāv šādus reģionus:

Lūdzu, precizējiet savas slimnīcas gultu skaitu:

Paldies!

Rīga, 08.07.2022.